

REFERAT |KRS| Formannskapet (2015-2019) d. 02-05-2018

Møtedato Onsdag d. 02. maj 2018 kl. 09:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Program for møtet.....	3
Godkjenning av protokoller fra formannskapets møter 11.04.18 og 18.04.18.....	6
Svar på oversendelsesforslag - Papirløse personer i Kristiansand.....	8
Nye oppgaver til fylkeskommunene - høringsuttalelse til ekspertutvalgets rapport.....	16
Kommuneplan for Vennesla - høringsuttalelse til kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.....	28
Clarion Ernst Hotel - Klage på vedtak om tildeling av prikker.....	35
Klage på vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, org.nr. 992 003 308 - All Inn.....	38
Klage på vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, org.nr. 992 003 308 - All Inn.....	42

Sak 45/18: Program for møtet

MØTEINNKALLING TIL FORMANNSKAPET

Dato: 02.05.2018 kl. 09.00
Sted: Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall meldes snarest til Formannskapssekretæren tlf 38 24 34 79 / 98 28 79 38

PROGRAM FOR MØTET:

Kl. 09.00-09.20 Presentasjon av Miljødirektoratets klimastatistikk som nå inkluderer luftfart, skipsfart og vedfyring ved rådgiver Elizabeth Rojas, By- og samfunnsenheten

Kl. 09.20-09.30 Orientering om Rajshahi aksjonen 2018 ved leder av Rajshahi komiteen Dag Vige og Sadikur Rahman

SAKSKART			Side
45/18	201800013	Program for møtet	
46/18	201800013-48	<u>Formannskapssak:</u> Godkjenning av protokoller fra formannskapets møter 11.04.18 og 18.04.18	
		Sektor 3 – Helse- og sosial:	
47/18	201707634-9	<u>Formannskapssak:</u> Svar på oversendelsesforslag - Papirløse personer i Kristiansand Helse- og sosialstyrets innst. 17.04.18	
		Sektor 5 – Teknisk:	
48/18	201801908-3	<u>Formannskapssak:</u> Regionreformen desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene - høringsuttalelse til ekspertutvalgets rapport Rådmannens innst.	
49/18	201803259-3	<u>Formannskapssak:</u> Kommuneplan for Vennesla - høringsuttalelse til kommuneplanens samfunnsdel og arealdel Rådmannens innst.	

		Sektor 6 – Organisasjon:	
50/18	201205668-60	<u>Formannskapssak:</u> Clarion Ernst Hotel - Klage på vedtak om tildeling av prikker Rådmannens innst.	
51/18	201603925-56	<u>Formannskapssak:</u> Klage på vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, org.nr. 992 003 308 - All Inn Rådmannens innst.	
52/18	201603925-57	<u>Formannskapssak:</u> Klage på vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, org.nr. 992 003 308 - All Inn Rådmannens innst.	

Harald Furre
ordfører
(sign.)

Sak 46/18: Godkjenning av protokoller fra formannskapets møter 11.04.18 og 18.04.18

Vedlegg

Protokoll Formannskapet 18.04.2018

Protokoll Formannskapet 11.04.2018

Dato 23. april 2018
Saksnr.: 201800013-48
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.05.2018

Godkjenning av protokoller fra formannskapets møter 11.04.18 og 18.04.18

Forslag til vedtak

1. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 11.04.18.
2. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 18.04.18.

Ragnar Evensen
Rådmann

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Formannskapets protokoll fra møtene 11.04.18 og 18.04.18

Sak 47/18: Svar på oversendelsesforslag - Papirløse personer i Kristiansand

Vedlegg

Vedtak HELSOS, 17042018, Sak 24/18, Svar på oversendelsesforslag - Papirløse personer i Kristiansand

Dato 5. april 2018
Saksnr.: 201707634-9
Saksbehandler Birgith Ness

Saksgang
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
17.04.2018
02.05.2018

Svar på oversendelsesforslag - Papirløse personer i Kristiansand

Sammendrag

I forbindelse med oppfølging av sak «Papirløse flyktninger» Formannskapet sak 133/17 ble følgende vedtatt:

Formannskapet ber rådmannen vurdere å fremlegge en sak om å kartlegge hvor mange papirløse personer som bor i Kristiansand, hvor lenge de har vært her og hvilke behov de har. Med bakgrunn i en slik oversikt, ber formannskapet om en sak som tar for seg oppfølging av disse menneskene, inkludert mulig hjelp innenfor de primære behov, samt øvrige behov, som avdekkes.»

I Formannskapet 10.01.18 orienterte UDI om regelverket i forhold til målgruppen «papirløse».

Administrasjonen har i denne saken innhentet informasjon fra ulike aktører, blant annet politiet, frivillige organisasjoner, Bergen kommune.

Det er ikke mulig å gi noe klart svar på hvor mange «papirløse» personer som oppholder seg i Kristiansand kommune. Det som kan dokumenteres er de 30 personene som oppholder seg på kommunens Alternative mottak og noen enkeltpersoner i Statlige asylmottak.

Når det gjelder øvrige personer som kan omtales som papirløse har disse personene svært liten interesse av å være synlige, og det gjør det jo også utfordrende å kunne si noe klart om et antall, hverken i Norge eller mer lokalt i Kristiansand.

Kristiansand kommune kan ikke gjøre noe med den formelle statusen (avslag på asylsak/ midlertidig opphold med begrensninger) beboerne i alternativt mottak/asylmottak har.

Kristiansand kommune gir nødvendige helsetjenester til målgruppen både ved Gyldengården helsesenter og andre kommunale helsetjenester.

Personer som bor i Alternativt mottak/Statlig asylmottak får dekket primære behov gjennom mottakene og kan benytte seg av frivillighetens tilbud om aktiviteter, sosialt samvær, mat etc.

Andre papirløse kan også benytte seg av de tilbud som frivilligheten tilbyr.

Administrasjonen vil vurdere å være med Bergen kommune i å se på mulighetene til et samarbeid om et forskningsprosjekt for å belyse situasjonen for papirløse migranter i storbyer.

Forslag til vedtak

Formannskapet tar saken til orientering.

Ragnar Evensen
Rådmann

Wenche Pedersen Dehli
Helse- og sosialdirektør

Bakgrunn for saken:

I forbindelse med sak i bystyret 88/17: Interpellasjon om «papirløse flyktninger» og oppfølging av denne i Helse- og sosialstyresak 56/17 og Formannskapssak 133/17, ble følgende oversendelsesforslag vedtatt:

«Formannskapet ber rådmannen vurdere å fremlegge en sak om å kartlegge hvor mange papirløse personer som bor i Kristiansand, hvor lenge de har vært her og hvilke behov de har. Med bakgrunn i en slik oversikt, ber formannskapet om en sak som tar for seg oppfølging av disse menneskene, inkludert mulig hjelp innenfor de primære behov, samt øvrige behov, som avdekkes.»

I Formannskapets møte 10.01.18 ble det gitt en muntlig orientering fra administrasjonen om situasjonen og ved UDI om gjeldende regelverk. Det ble i møtet vedtatt at administrasjonen skulle komme tilbake med en orienteringssak for å belyse oversendelsesforslaget ytterligere.

I denne orienteringssaken redegjøres det for begrepet «papirløse», jobben som er gjort i forhold til å forsøke å skaffe oversikt over antall personer dette gjelder, hvilke behov de har og oppfølging som tilbys målgruppen. Det er også tatt med at det kan bli muligheter for å være med i storbyforskning om tema «papirløse».

Om begrepet Papirløse

Ulike begreper har blitt brukt for å beskrive en person uten lovlig opphold. I de senere årene har betegnelsen «papirløs» (av fransk) blitt utbredt i Norge. Utover å mangle papirer for lovlig opphold i landet, mangler et fåtall papirløse også identifikasjons-papirer.

Begrepet brukes også av PICUM (the **Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants**), som er et nettverk som består av en rekke organisasjoner i Europa som arbeider for sosiale- og menneskerettigheter for papirløse (undocumented migrants)

<http://picum.org/mission-vision-working-principles/>

Det er ingen offisiell definisjon på begrepet «papirløs», men flere viser til definisjonen som benyttes av NOAS:

«Person som mangler papirer på lovlig opphold i Norge. Begrepet brukes oftest om dem som har bodd lenge i landet uten oppholdstillatelse. Mange papirløse er asylsøkere som har fått avslag, og som av ulike grunner ikke kan eller vil reise tilbake til hjemlandet. Papirløs er ikke en betegnelse på asylsøkere eller flyktninger som mangler identitetspapirer, men personer som mangler oppholds papirer. Å være papirløs er noe annet enn å være statsløs.»

ANTALL OG BOTID

Kristiansand kommune har i dag ingen oversikt over hvor mange «papirløse» som befinner seg i byen utenom de som er i Statlig asylmottak/Alternativt mottak. Antall beboere i alternativt mottak er 30 personer og kriteriet for å komme inn under ordninger var barnefamilier med botid over 4 år i Kristiansand. Flere av familiene har bodd over 7 -9 år i Norge.

I statlige mottak kan det bo personer med avslag på asylsøknaden og lang botid i Norge. Administrasjonen har gjort henvendelser til noen lag/foreninger som kommunen kjenner til jobber med disse problemstillingene. Ingen av organisasjonene kan oppgi antall på om det finnes noen «papirløse» i byen.

NAV er også kontaktet i saken anledning og de har ingen konkrete opplysninger på antall «papirløse».

Politiet har også blitt utfordret til å si noe om problemstillingen (herunder antall) og svarer følgende på spørsmål om de har kjennskap til hvor mange «papirløse» som oppholder seg i Kristiansand:

«Agder politidistrikt har stort fokus på å avdekke utlendinger uten lovlig opphold og utlendinger som begår kriminalitet og dermed risikerer å miste sin oppholds rett. Utlendinger som har ikke fått oppholdstillatelse etter søknad, får vedtak om å forlate riket. Dette er et forvaltningsvedtak som de er pliktig til å følge. Dersom de ikke retter seg etter bestemmelsen i vedtaket kan de risikere å bli tvangs returnert av politiet. Forutsetningen for dette er sannsynliggjort riktig ID og klarert innreise til hjemland eller annet land de har oppholds rett i. Mange personer er i en slik kategori at de er vanskelige å tvangs returnere av norske myndigheter. Det vil ikke si at de ikke selv er i stand til å returnere i henhold til vedtak. De fleste som ikke følger retningslinjene i vedtaket og "går under jorden" er personer som har fått avslag på søknad om beskyttelse som flyktning. Hvor mange av disse som velger å oppholde seg i Kristiansand har politiet ikke oversikt over. (Det vises i denne sammenheng til rapport fra Politiets utlendingsenhet av juni 2017, "Forsvunnet")

Andre utlendinger som oppholder seg i Norge uten oppholdstillatelse eller oppholds rett og som "er gått under jorden" kan være personer som har fått utvisningsvedtak med innreiseforbud til Norge. Det avdekkes til stadighet personer i denne kategorien.»

For ytterligere opplysninger i saken viser politiet til følgende rapport som omhandler asylsøkere som forsvinner fra mottak, grunner til forsvinning, hvordan de forsvinner og hva de gjør om de bor i Norge:

<https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter/pu/forsvunnet-asylsokere-som-forsvinner-fra-kjent-adresse.pdf>

BEHOV

Administrasjonen har mottatt informasjon om at Batteriet Sør har hatt møte med noen representanter av ureturnerbare, lengeværende mennesker med endelig avslag. Målet var å kartlegge behovet til disse menneskene.

Det møtte opp 3 kvinner som representanter totalt 7 personer som er i den samme situasjonen. Alle tre har bodd i Norge 7-8 år.

Tema kvinnene var opptatt av var blant annet oppholdstillatelse, norskopplæring, helsehjelp, fritidsaktiviteter/kulturaktiviteter, barnebursdager, klær og utstyr til barna og SFO-tilbud. Representantene forteller at flere benytter seg av KIA kompetanse hvor de lærer norsk og hvor det tilbys barnepass for små barn mens foreldre går på kurs. De savner barnepass for barn over 6 år.

De får noe helsehjelp og hjelp til tannlege, men savner psykologtilbud. De forteller at de må betale for vitaminer og noe utstyr som blir brukt i forbindelse med helseundersøkelser. De blir også bedt om å betale for fødsler.

De benytter seg av fritidsaktiviteter/kulturaktiviteter som sport eller kulturskole, men kollektiv transport er for dyrt hvis det kreves for å komme til aktiviteter. De savner SFO tilbud til småskolebarn.

De fleste benytter seg av Velkomstsenterets norskspråk kafe, leksehjelp og sosiale aktiviteter som tilbys. Gjennom Frelsesarmeen jobber det 2 personer som frivillige. Enkelte ar hatt positive ferieopplevelser gjennom Frelsesarmeen. De har tidligere fått ferie gjennom Røde kors.

De ønsker seg: mer leksehjelp for barn, bedre boligsituasjon slik at de får mer plass og privatliv, busstransport, barnepass mens de er på norskopplæring, støtte til norskprøve, støtte til klær og utstyr for skole-/barnehagestart og støtte som dekker utstyr for nyfødte barn.

Alternativt mottak i Kristiansand kommune

I forbindelse med avvikling av ordinære asylmottaksplasser i Kristiansand sommeren 2017 ble det etablert alternative mottaksplasser for 11 barnefamilier som hadde bodd over fire år i

kommunen. Avtalen går ut på at de skal ha et mottakslignende tilbud med de samme boforholdene og tilbudene som om de hadde bodd i et ordinært mottak.

Kristiansand kommune kan ikke gjøre noe med den formelle statusen (avslag på asylsak /midlertidig opphold med begrensninger) beboerne i alternativt mottak har.

Familiene består av mor/far med to-tre barn og mødre med ett-to barn og flere av familiene bor i leiligheter. Noen mødre med barn bor i egne hus med kun kvinnelige beboere eller i hybelbygg hvor de disponerer eget/egne soverom og deler kjøkken og bad.

Det legges vekt på å sikre barna og derfor har de tilbud om barnehageplass, aktivitetstilbud på lik linje med beboere i asylmottak. Alle skolebarn går på ordinære skoler og kan benytte seg av leksehjelp som skolen tilbyr.

Familiene får utbetalt livsopphold etter UDIs satser og de får nødvendig helsehjelp. I henhold til UDIs regelverk gis det støtte til skole-/barnehagestart. Nyfødte barn får sengetøyspakke og klespenger. Utstyr som seng, vogn, stol etc. kan lånes fra kommunen. Familier som ønsker det benytter seg av de aktivitets- og frivillighetstilbud som byen byr på. Kommunen dekker busskort for beboere som bor utenfor sentrum hvis de ønsker å delta i aktiviteter som krever transport.

De aller fleste av de voksne beboerne har benyttet seg av tilbud om 175 timers asylnorsk og har ingen rettigheter til norskundervisning, men de kan benytte seg av språktilbud som finns i form av kurs, språkkafe o.l.

Alle beboerne følges opp av en kontaktperson og miljøarbeidere i Servicetjenester.

Beboerne har avtale om alternativ mottaksplass ut 2018, men avtalen kan avsluttes før den tid ved bosetting, retur eller flytting til annet mottak/privat.

OPPFØLGING

Personer uten lovlig opphold i Norge har rett til øyeblikkelig hjelp og helsehjelp som er helt nødvendig og ikke kan vente.

Barns rett til helsetjeneste

Alle barn opp til 18 år har samme rett til helse- og omsorgstjenester som andre barn i Norge, men de har ikke rett til å stå på fastlegeliste.

Voksnes rett til helsetjenester

Personer over 18 år, uten lovlig opphold har rett til øyeblikkelig hjelp og helsehjelp som er helt nødvendig og ikke kan vente (inkludert svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg, samt abort). Pasienten skal i utgangspunktet betale for helsehjelpen, men det kan ikke kreves forhåndsbetaling. Vedkommende helseinstitusjon eller tjenesteyter skal dekke utgiftene dersom pasienten ikke har betalingsevne.

Rett til smittevern hjelp

Enhver har [rett til smittevern hjelp etter smittevernloven § 6-1](#).

Smittevern hjelp for allmennfarlige smittsomme sykdommer er gratis for alle som oppholder seg i Norge.

Pasienten har rett på:

- behandling ved allmennfarlig smittsom sykdom*
- vaksinasjon hvis det er fare for å bli smittet med en allmennfarlig smittsom sykdom*

Kilde: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-16-1255>

Helsehjelp til personer med endelig avslag er beskrevet på UDIs hjemmesiders som følgende:

«Personer med endelig avslag og personer uten lovlig opphold har rett til øyeblikkelig helsehjelp og helsehjelp som er helt nødvendig og ikke kan vente (se forskrift om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket §§ 3,5).

Barn under 18 år med endelig avslag har samme rettigheter til helse- og omsorgstjenester som andre barn i Norge, unntatt retten til fastlege.

Gravide har rett til nødvendig helsehjelp før og etter fødselen. Gravide har rett til oppfølging av lege eller jordmor på helsestasjon og rett til å føde på sykehus. Helsehjelp før og etter fødsel er gratis. Sykehus skal ikke kreve betaling for fødsel.»

<https://www.udi.no/asylmottak/jobber-i-mottak/dekning-av-utgifter-til-helse--og-omsorgstjenester-for-beboere-i- asylmottak/#link-10469>

Kristiansand kommunes helsetilbud

Gyldengården helsesenter har som hovedoppgave å gi førstegangs helseundersøkelse til nyankomne asylsøkere og flyktninger. Helsesenteret ivaretar en rekke av de rettigheter som følger av forskriftene. Det gis tjenester til «papirløse»/andre som ikke har et fastlegetilbud og som oppsøker helsesenteret. Personer uten fastlege som oppsøker helsesenteret får nødvendig helsehjelp. Gyldengården helsesenter har fått tilskuddsmidler til å ansette psykolog og det planlegges nå hvordan gjøre best nytte av denne stillingen.

Administrasjonen er kjent med at personer uten fastlege får nødvendig helsehjelp fra andre kommunale helsetjenester som helsesøstre, fastleger, legevakt etc.

Frivilligheten

Mange lag og foreninger i Kristiansand tilbyr aktiviteter, mat, sosialt samvær og hjelp av forskjellig slag. Tilbudene er åpne for alle som ønsker å benytte seg av disse. Beboere i asylmottak/alternativt mottak får informasjon om hvilke tilbud som finns og som de kan velge å benytte seg av.

Kirkens bymisjon samler inn informasjon og samordner aktiviteter i en kalender for hver måned:

April 2018.pdf

ANDRE KOMMUNER

Oslo kommune

Oslo kommune har innvilget økonomisk støtte til Oslo Røde kors og Stiftelsen Kirkens bymisjon Oslo som driver Helsesenter for papirløse migranter. All helsehjelp er gratis.

<https://www.aftenposten.no/osloby/i/W4LL2/Helsesenter-for-papirlose-far-offentlig-stotte-for-forste-gang>

Bergen kommune

Administrasjonen har vært i kontakt med Bergen kommune og fått informasjon om at politikerne i Bergen også har vært opptatt av situasjonen til «papirløse» mennesker. Bergen kommune har heller ikke oversikt over hvor mange som er i denne gruppen men det dreier seg i stor grad om tidligere asylsøkere med avslag som ikke kan eller vil returneres til hjemlandet, eller andre som har tillatelser som er utgått. Byrådet er opptatt av den humanitære situasjonen til alle som oppholder seg i byen – også papirløse. I det foreløpige

planarbeidet har de skissert tre tiltak som gjelder denne gruppen: økonomisk støtte til helsehjelp, ta opp situasjonen for papirløse migranter med nasjonale myndigheter og i internasjonale fora, og ta initiativ til et forskningsprosjekt for å belyse situasjonen for papirløse migranter i storbyene.

Bergen kommune ønsker i neste planperiode å ta initiativ til å diskutere problemstillinger rundt denne gruppen med andre større byer i Norge og sentrale myndigheter. De kan tenke seg å invitere Kristiansand kommune til å se på mulighetene til et samarbeid om et forskningsprosjekt for å belyse situasjonen for papirløse migranter i storbyer.

Vurdering

Det er ikke mulig å gi noe klart svar på hvor mange «papirløse» personer som oppholder seg i Kristiansand kommune. Det som kan dokumenteres er de 30 personene som oppholder seg på kommunens Alternative mottak og noen enkeltpersoner i Statlige asylmottak.

Når det gjelder øvrige personer som kan omtales som papirløse har disse personene svært liten interesse av å være synlige og det gjør det jo også utfordrende å kunne si noe klart om et antall, hverken i Norge eller mer lokalt i Kristiansand.

Når det gjelder helsesituasjonen til denne gruppen ivaretar Gyldengården helsesenter en rekke av de rettigheter som følger av forskriftene. Helsesenteret har som hovedoppgave å gi førstegangs helseundersøkelse til nyankomne asylsøkere og flyktninger. Men det gis også tjenester til målgruppen/andre som ikke har et fastlegetilbud og som oppsøker helsesenteret. Gyldengården helsesenter har fått tilskuddsmidler til å ansette psykolog.

Andre kommunale helsetjenester gir også tilbud til målgruppen.

Kristiansand kommune kan ikke gjøre noe med den formelle statusen (avslag på asylsak /midlertidig opphold med begrensninger) beboerne i alternativt mottak/asylmottak har.

Personer som bor i Alternativt mottak/Statlig asylmottak får dekket primære behov gjennom mottakene og kan benytte seg av frivillighetens tilbud om aktiviteter, sosialt samvær, mat etc.

Andre papirløse kan også benytte seg av de tilbud som frivilligheten tilbyr.

Administrasjonen vil vurdere å være med Bergen kommune i å se på mulighetene til et samarbeid om et forskningsprosjekt for å belyse situasjonen for papirløse migranter i storbyer.

Sak 48/18: Nye oppgaver til fylkeskommunene - høringsuttalelse til ekspertutvalgets rapport

Dato 23. mars 2018
Saksnr.: 201801908-3
Saksbehandler Marit Eik

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.05.2018

Regionreformen desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene - høringsuttalelse til ekspertutvalgets rapport

Sammendrag

Denne saken omhandler hovedprinsippene i ekspertutvalgets rapport og forhold av betydning for nye Kristiansand kommune. Administrasjonen har hatt dialog med Songdalen og Søgne kommuner i arbeidet med høringsuttalelsen.

Kommunesektorens organisasjon, KS har sendt sin høringsuttalelse til kommuner og fylkeskommunen med anbefaling om at disse engasjerer og uttaler seg i saken. KS gir begrunnet støtte til ekspertutvalgets anbefalinger. KS anbefaler ytterligere overføringer av oppgaver til fylkeskommunene og presiserer at det forutsettes at staten dekker alle kostnader.

Utvalget foreslår oppgaveoverføringer til fylkeskommunene innen fem områder: Næring, kompetanse og integrering, Samferdsel, Klima, miljø og naturressurser, Kultur og kulturminnevern, Helse og levekår. Utvalget vil styrke den regionale samfunnsutviklerrollen gjennom økt bruk av regional planlegging og vil øke staten forpliktes til både deltakelse i planleggingen og oppfølging av plan når denne er vedtatt. I utvalgets mandat framgår det at generalistkommuneprinsippet skal legges til grunn. Nye oppgaver skal styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle og gi en mer brukervennlig forvaltning, bedre offentlig ressursbruk og bedre tjenester. Rapportens sammendrag (side 9) og konklusjoner (side 181) gir en god oppsummering av ekspertutvalgets anbefalinger.

Rådmannens vurdering

Rådmannen vil bemerke at ekspertutvalgets forslag til overføring av oppgaver til fylkeskommunen i liten grad tar utgangspunkt i et tydelig utfordringsbilde. Rapporten burde ha større fokus på det å samordnende grep som kan løse sammensatte samfunnsutfordringer effektivt.

Storbyene har vært og er svært viktige utviklingsaktører i regionene. Denne rollen er ikke drøftet i ekspertutvalgets arbeid. Oppgaver som foreslås overført til fylkeskommuner, burde vært tydeligere drøftet opp mot hensynet strategier relatert til storkommuners muligheter og rolle.

Utvalget drøfter ikke faren for oppsplittingen av sterke fagmiljøer og i hvilken grad fylkesmennene kan opprettholde den faglige kompetansen som er nødvendig i utøving av tilsyn når fagansvaret overføres til fylkeskommunene.

I sum foreslår utvalget svært mange oppgaver overført til de nye fylkeskommunene med virkning allerede fra 2020/2021. Fremdriften vurderes som lite realistisk.

Utvalget mener at flere av ansvarsområdene som foreslås overført til fylkeskommunen vil styrkes gjennom økt bruk av regional planlegging. Det regionale planarbeidet er arbeidskrevende og bør derfor avgrenses til å omfatte de viktigste utfordringene som regionene står overfor. Avveininger som krever lokalpolitisk skjønn bør avklares gjennom kommunal planlegging.

Landbruk er et relativt lite fagområde på regionalt nivå og bør ikke splittes. Spørsmålet om overførings av IBU-midlene må derfor avveies mellom intensjonen om å samle tilskuddordninger og den faglige styrken av å forvalte disse sammen med landbruksforvaltningen.

Rådmannen er enig i at karriereveiledning som i dag ligger til Kompetanse Norge og NAV overføres til Fylkeskommunen og at overføring av oppgaver og virkemidler rettet mot personer med nedsatt arbeidsevne, utredes nærmere.

Rådmannen ser at overføring av oppgaver fra staten på integreringsfeltet kan bygge opp om eksisterende ansvarsområder fylkeskommunen har, særlig når det gjelder utdanning og kompetanse. IMDI er imidlertid et lite miljø; risikoen for at man med forslaget fragmenterer fagmiljøet på en uheldig måte må vurderes godt. Et godt og utviklende kompetansemiljø med lokal kunnskap og mulighet for dialog er viktig på dette feltet. Rådmannen vil peke på at dette er et område hvor samarbeidet med storbyene også er svært avgjørende.

Rådmannen er enig i at innarbeiding av klima og miljøområdet i regional planlegging vil kunne bidra til større grad av lokal og regional forståelse og aksept for viktige miljøpolitiske mål og oppgaver og dermed også for samfunnsutviklingen regionalt og at klarere ansvarsfordeling mellom fylkesmannen og fylkeskommunen er nødvendig. En klarere fordeling der forvaltningen legges til fylkeskommunen mens klage, kontroll og tilsynsoppgaver beholdes hos fylkesmannen, kan være en ryddig innfallsvinkel, selv om Kristiansand kommune har god erfaring med samarbeidet med fylkesmannen på naturforvaltningsområdet.

Tonivåinnsigelses for de fagområdene som ligger hos fylkesmannen i dag vil føre til en større likbehandling innen fagområdene. Rådmannen støtter en slik rolledeling der innsigelsesmyndigheten på klima og miljøområdet overføres til fylkeskommunen og ansvaret for samordning av statlige innsigelser og megling i plansaker ligger til fylkesmannen hindrer at megleren kommer i en dobbeltrolle ved å måtte megle om egne innsigelser.

Rådmannen anbefaler at rapporten fra ekspertutvalget for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging må legges til grunn ved vurdering av overføring av Statped's PPT-oppgaver til fylkeskommunene.

Etter rådmannen sin oppfatning, er fylkeskommunene for små til å ha et faglig godt og differensiert institusjonstilbud på barnevernsfeltet. Det samme kan innvendes mot rekrutteringsgrunnlaget for fosterforeldre innenfor de enkelte fylkene. Utvalget går ut over sitt mandat når de anbefaler utredning av om også de kommunale barnevernsoppgavene skal overføres til fylkeskommunene. Fylkeskommunene er for langt fra barna og familiene og deres arenaer (barnehager, skoler, helsestasjoner m.m.) til å kunne ivareta dagens kommunale barnevernsoppgaver. Familievernet bør organiseres sammen med statlige barnevernsoppgaver som i dag.

Forslag til vedtak

1. Flere oppgaver som foreslås overført til fylkeskommunalt nivå, bør drøftes opp mot hensynet og strategier relatert til storkommuners muligheter og rolle.
2. Kristiansand kommune er enig i en klarere rolledeling mellom fylkesmannen og fylkeskommunen. Samtidig må omfanget av oppgaver som overføres tilpasses fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør og det som er håndterlig å ivareta gjennom regional planlegging. Oppgaver som krever

- lokalpolitisk skjønn bør overføres til kommunene og avklares gjennom kommunal planlegging.
3. Ved fordeling av oppgaver må det tas hensyn til opprettholdelse og utvikling av sterke fagmiljø. Små fagmiljø må ikke splittes mellom staten og fylkeskommune.
  4. Kristiansand kommune mener kulturmeldingen er et langt bedre rammeverk for å vurdere oppgaver og ansvarsdeling, og vil advare mot at ekspertutvalgets forslag alene legger premissene for vurderinger på kulturfeltet.
  5. Rapporten fra ekspertutvalget for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging må legges til grunn ved vurdering av overføring av Statped's PPT-oppgaver til fylkeskommunene.
  6. Kristiansand kommune vurderer at fylkeskommunene fortsatt vil være for små til å ha et faglig godt og differensiert institusjonstilbud på barnevernsfeltet. Det samme kan innvendes mot rekrutteringsgrunnlaget for fosterforeldre innenfor de enkelte fylkene. Utvalget går ut over sitt mandat når de anbefaler utredning av om også de kommunale barnevernsoppgavene skal overføres til fylkeskommunene. Fylkeskommunene er for langt fra barna og familiene og deres arenaer (barnehager, skoler, helsestasjoner m.m.) til å kunne ivareta dagens kommunale barnevernsoppgaver. Familievernet bør organiseres sammen med statlige barnevernsoppgaver som i dag.
  7. Overføring av oppgaver til fylkeskommunen forutsetter at det avsettes nok tid og ressurser til å utvikle sterke fagmiljø som sikrer at fylkeskommunene kan ivareta de nye oppgavene fra det tidspunktet de overtar ansvaret.

Ragnar Evensen
Rådmann

Terje Lilletvedt
Teknisk direktør

Vedlegg:

1. Ekspertutvalgets rapport
<https://www.regjeringen.no/contentassets/2ac32be8629541259acade7d15d9451e/re-gionreform---rapport-fra-ekspertutvalget.pdf>
2. KS sin høringsuttalelse til ekspertutvalgets rapport
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-rapport-fra-ekspertutvalget-som-har-vurdert-nye-oppgaver-til-fylkeskommunene/id2589218/?uid=46321f38-4ade-4891-8944-50226c473038>

Bakgrunn for saken

Ved behandling av stortingsmeldingen om regionreform (Meld. St. 22 (2015–2016)) ba Stortinget regjeringen sette ned et ekspertutvalg som skal foreslå ytterligere oppgaver til fylkeskommunene. Utvalget leverte sin rapport 1. februar 2018.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt rapporten fra ekspertutvalget på høring slik at berørte og interessenter skal få anledning til å vurdere helheten i utvalgets forslag, før regjeringen tar stilling til forslagene. Departementene vil vurdere forslagene i rapporten etter at regjeringen har mottatt høringsinnspillene. Eventuelle forslag som krever lov- eller forskriftsendringer vil bli sendt på høring på ordinær måte, slik at høringsinstansene får anledning til å uttale seg om regjeringens forslag. Forslag til lovendringer fremmes deretter for Stortinget. Eventuelle forslag fra regjeringen som krever budsjettendringer, vil bli fremmet for Stortinget i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

Utvalgets mandat

Ekspertutvalget har hatt som mandat å vurdere overføring av ytterligere ansvar, og oppgaver fra staten til fylkeskommunen. I utvalgets mandat framgår det at forslaget om nye oppgaver skal styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle og gi en mer brukervennlig forvaltning, bedre offentlig ressursbruk og bedre tjenester. Generalistkommuneprinsippet skal legges til grunn.

Arbeidet skal ta utgangspunkt i retningslinjene for oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene som ble lagt fram av Oppgavefordelingsutvalget (NOU 2000: 22).

Utvalget har videreutviklet Oppgavefordelingsutvalgets retningslinjer for fordelingen av oppgaver mellom forvaltningsnivåene, 1 og vurdert oppgaver og ansvar etter følgende fem retningslinjer:

1. Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning
2. Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen
3. Oppgaver som krever utøvelse av politisk skjønn og vurdering bør legges til folkevalgte organer
4. Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan
5. Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning

Stortingets forutsetninger for regionreformen har vært utgangspunktet for vurderingene:

1. Regionene skal fylle rollen som «samfunnsutvikler»
2. Gi retning til samfunnsutviklingen
3. Mobilisere ulike aktører og ressurser
4. Samordne offentlig innsats og virkemiddelbruk
5. Fylkesmannens oppgaver og ansvar skal avgrenses til tilsyn, kontroll og beredskap
6. Anmodningsvedtak om oppgaver som kan overføres (eksempelvis sams veiadministrasjon, IMDi og Innovasjon Norge)
7. I tillegg har utvalget hatt som forutsetning at fylkeskommunene skal få overført oppgaver som ligger nært eksisterende oppgaver

Utvalgets perspektiv og forslag

Utvalget mener Regionreformen kan møte mange av de grunnleggende utfordringene forvaltningen og samfunnet står overfor og som er understreket i regjeringens begrunnelse for reformen. Fylkeskommunene har potensial til å bidra til Stortingets og regjeringens mål om sektorsamordning, ivaretagelse av grenseoverskridende perspektiver, effektiv ressursbruk og tilpasset oppgaveløsning. Endringer i oppgavefordelingen og utvikling av

fylkeskommunenes bindeleddsfunksjon er viktige redskap for å oppnå dette. Reformen gir mulighet til å desentralisere makt, tydeliggjøre politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.

Utvalget foreslår overføring av oppgaver og virkemidler fra en rekke statlige etater. Oppgavene utvider og kompletterer fagområder der fylkeskommunene allerede i dag har et ansvar. Dette omfatter oppgaver innen **næring, innovasjon og forskning, kompetanse, integrering, kultur, folkehelse, samferdsel, klima og miljø**. Utvalget mener dette vil legge til rette for en styrket samfunnsutvikling i alle deler av landet.

Fylkeskommunens oppgaver og ansvar i lys av utvalgets forslag. Regional planlegging løftes fram som verktøy for gjennomføring av regional og nasjonal politikk og å oppnå ønsket samfunnsutvikling.

Utvalgets strategi og forslag framgår av rapporten. Sammendrag side 9 og konklusjoner side 181 gir en god oversikt av forslagene.

Utvalgets forslag innebærer at

- fylkeskommunen får forvaltningsansvar for relevante tilskudds- og prosjektmidler innenfor oppgaveområdene som foreslås overført
- 24 milliarder kroner overføres fra staten til fylkeskommunene, herav 9 milliarder kroner i forbindelse med overføring av institusjoner
- Fem statlige institusjoner legges ned: IMDi, Kompetanse Norge, Statped, Distrikssenteret og Siva
- Bufetat legges ned, men Bufdir opprettholdes
- Flere av oppgavene til departementer og direktorater reduseres vesentlig

Framdrift

Utvalget mener at de av utvalgets forslag som ikke krever omfattende lov- og forskriftsendringer, i hovedsak bør kunne overføres med virkning fra 2020. På områder som kan kreve særlig omfattende lovendringer, vil overføring av oppgaver kunne skje med virkning fra 2021.

Uttalelse fra kommunenesektorens organisasjon, KS

Kommunenesektorens organisasjon, KS har sendt sin høringsuttalelse til kommuner og fylkeskommunen med anbefaling om at disse engasjerer og uttaler seg i saken. KS gir begrunnet støtte til ekspertutvalgets anbefalinger. KS anbefaler i tillegg at veilednings- og mobiliseringsarbeidet innen landbruksrettet næringsutvikling i sin helhet overføres til fylkeskommunene og at fylkeskommunene delegeres myndighet som statlige sektormyndigheter i dag besitter i forbindelse med saksbehandling av akvakultursøknader. KS ber om at det også blir utredet å gi fylkeskommunene ansvar for regional samordning av brann- og ulykkesberedskap.

KS vil bemerke at det er behov for en gjennomgang av hvilke kulturinstitusjoner som skal regnes som nasjonale, og dermed fullfinansieres over statsbudsjettet, slik at det som oppleves som en skjevfordeling ikke videreføres. KS mener det er viktig at Kulturrådets rolle som en nasjonal arena opprettholdes, men da primært med oppgaver knyttet til Kulturrådets opprinnelig oppdrag som forvalter av Norsk kulturfond, slik ekspertutvalget foreslår.

VURDERING

Kommunen har gjennomført en grundig vurdering av ekspertutvalgets rapport, og har valgt å kommentere forhold som omhandler hovedprinsippene i ekspertutvalgets rapport og forhold av betydning for nye Kristiansand kommune. Administrasjonen har hatt dialog med Songdalen og Søgne kommuner i arbeidet med høringsuttalelsen.

Generelle innspill til rapporten

Rapporten drøfter i liten grad konsekvenser knyttet til anbefalingene som legges frem. Det er på flere områder noe uklart hva som ligger i oppgaveoverføringene. Konsekvenser av forslagene som fremmes drøftes i altfor liten grad. Flere forhold burde vært gjenstand for nærmere vurderinger og analyser.

Vurderinger og analyser har svært svak tilknytning til utfordringsbildet fremover. Forholdet til nasjonale strategier og øvrige utredninger innenfor samme fagområder kommer heller ikke klart fram. Rapporten burde ha større fokus på samordnende grep som kan løse sammensatte samfunnsutfordringer effektivt.

Vurderinger opp mot Oppgavefordelingsutvalgets retningslinjer kommer i variabel grad fram i de behandlede områdene.

Områder som er foreslått overført og som fylkeskommunen ikke har kompetanse på i dag, krever betydelig kompetansestyrking. Kompetansenivået i eksisterende fylkeskommuner har store variasjoner. Dette er ikke eksplisitt problematisert, men forutsettes implisitt løst innen 2020.

Generalistkommuneprinsippet

Utvalget har vært lojal mot mandatet som legger føringer for at generalistkommuneprinsippet skal legges til grunn. Samtidig viser utvalget til at det, også etter at kommunereformen trer i kraft i 2020, fortsatt vil være en heterogen kommunestruktur i Norge. Halvparten av de norske kommunene vil ha under 5 000 innbyggere, og det vil fremdeles være store forskjeller i kommunenes forutsetninger for å levere gode og likeverdige tjenester til sine innbyggere. Fortsatt vil kommunegrensene mange steder gå på tvers av sammenhengende tettsteder og byområder.

Storbyene har vært og er svært viktige utviklingsaktører i regionene. Mange av utfordringene løses av store kommuner i dag og Kristiansand opplever å være en kompetent partner i utviklings- og planarbeid. Denne rollen er ikke drøftet i ekspertutvalgets arbeid. Det er en klar svakhet i rapporten og de forslag som er lagt fram.

Kristiansand kommune har, gjennom flere kommuneplaner vektlagt sin rolle som landsdelshovedstad og drivkraft for utvikling av regionen og samhandling med byens og regionens sentrale aktører for å oppnå ønsket utvikling. Som et ledd i kommunereformen vil

kommunene Songdalen, Søgne og Kristiansand fra 2020 være en ny kommune med ca 110 innbyggere. Kommunens rolle som regional utviklingskraft vil styrkes. Flere oppgaver som foreslås overført til fylkeskommunalt nivå, burde vært drøftet opp mot hensynet og strategier relatert til store kommuners muligheter og rolle/særstilling/fortrinn mht oppgaveoverføring.

Fylkeskommunens rolle/Tidsaspektet 2020

Regionreformen, med etablering av de nye fylkeskommunene, trer i kraft fra 2020. Den foreslåtte overføringen av oppgaver er et sentralt element i arbeidet med å styrke fylkeskommunene. I sum foreslår utvalget svært mange oppgaver overført til de nye fylkeskommunene. Fylkeskommunene gis en sentral rollen for samfunnsutviklingen i Norge. Denne rolle skal ivaretas gjennom politikktutforming, regional planlegging, tjenesteyting, veiledning og forvaltning av tilskuddsordninger. Oppgavene som ikke krever omfattende lov- og forskriftsendringer tenkes overført med virkning fra 2020. På områder som kan kreve særlig omfattende lovendringer, vil overføring av oppgaver, etter utvalget syn, kunne skje med virkning fra 2021. Avhengig av hvor mange av de foreslåtte oppgavene som overføres, vurderes denne fremdriften som lite realistisk.

Rolleklarhet versus oppsplitting av fagmiljøer:

På flere fagområder foreslår utvalget delt faglig ansvar mellom fylkeskommunene og fylkesmennene. Fylkeskommunen gis ansvar for politikktutforming, utvikling, veiledning og tilskudd, mens fylkesmennene beholder ansvar for tilsyn og kontroll på de samme fagområdene. Utvalget konkluderer med at de nye fylkeskommunene vil få et innbyggergrunnlag som er nødvendig for å sikre kompetanse og kapasitet i fagmiljøer. Kristiansand kommune støtter prinsippet om å tydeliggjøre rollene ved å skille utvikling fra kontroll/myndighet. Utvalget drøfter imidlertid ikke faren for oppsplittingen av sterke fagmiljøer og i hvilken grad fylkesmennene kan opprettholde den faglige kompetansen som er nødvendig i utøving av tilsyn.

Økonomi

Ved overføring av oppgaver fra staten til fylkeskommunene er det avgjørende at ansvaret finansieres fullt ut. Erfaringsmessig er det ofte foretatt gjennomsnittlige beregninger som grunnlag for finansiering. Dette har kommet feil ut for enkelte kommuner/fylker. Det er også eksempler på reformer eller oppgaveendringer mellom forvaltningsnivåer som ikke er fullfinansiert. Eksempel på dette er bemanningsreformen i barnehagetjenesten og overføring av vigselsretten til kommunene fra staten.

Del II -Næring, kompetanse og integrering

Kapitel 5 - Næring, forskning og innovasjon

Kristiansand kommune vurderer at forslagene om å gi fylkeskommunene et større ansvar for nærings-, forsknings- og innovasjons-politikken kan gi økt råderett over virkemidler regionalt. Dette øker muligheten for å realisere regionale satsinger på flere samfunnsområder. Kommunen gir sin tilslutning til modell 3 som innebærer at Siva nedlegges og selskapets funksjoner legges til fylkeskommunene. Forskningsrådet og Innovasjon Norge (IN) opprettholdes, men fylkeskommunene styrkes vesentlig som oppdragsgivere til IN og ressursene til Regionale forskningsfond økes betydelig. Modell 1 der hele INs og Sivas virksomhet overføres til fylkeskommunene bør unngås fordi det vil begrense muligheten til å konkurrere og bli evaluert/sammenlignet med konkurrerende organisasjoner utover fylkesnivå. Det er svært uheldig i en mer og mer globalisert verden. Fylkeskommunene har i dag ikke nødvendig kompetanse til å kunne ivareta denne rollen.

Utvalget foreslår også at fylkeskommunene overtar fylkesmannens ansvar for Regionalt næringsprogram og midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket (IBU). Utvalget foreslår dette for å samle dialogen med Innovasjon Norge (IN) om næringsrettet innsats i fylket hos én aktør. Forvaltningen får en tydeligere arbeidsdeling, dette vurderer Kristiansand kommune som positivt. Ulempen er at regionalt næringsprogram i dag er en del av Regionalt bygdeutviklingsprogram (sammen med Regionalt miljøprogram og Regionalt skog- og

klimaprogram), som fylkesmannen har ansvar for å utarbeide. Fylkesmannen som statlig sektormyndighet på landbruks- og matområdet regionalt er også bindeledd mellom kommunene og staten i gjennomføring av den nasjonale landbrukspolitikken. Det vil være uheldig å splitte dette fagområdet.

Kapittel 8 Kompetansepolitikk

Dette er et område hvor Fylkeskommunen pr i dag har stort ansvar; og forslaget om å utvide porteføljen støttes derfor. Kompetansepolitikken ligger i skjæringspunktet mellom utdanningspolitikken, arbeidsmarkedspolitikken, integreringspolitikken, nærings- og regionalpolitikken. Ansvar er delt mellom flere sektorer og forvaltningsnivåer. En samling av oppgaver på dette området kan sikre en mer helhetlig innsats.

Det foreslås at oppgavene og virkemidlene knyttet til karriereveiledning, som i dag ligger til Kompetanse Norge og NAV, overføres til fylkeskommunen. Kristiansand kommune stiller seg positiv til forslagene som vil styrke og utvikle en regional kompetansepolitikk. Fylkeskommunen vil kunne dimensjonere og utvikle fagutdanninger mer helhetlig, med god forankring i de lokale utfordringer og behov.

Når det gjelder forslaget om å overføre oppgaver og virkemidler rettet mot personer med nedsatt arbeidsevne, støtter kommunen forslaget om å utrede dette nærmere. Dette har stor sammenheng med øvrige virkemidler i NAV.

Kapittel 9 Integrering

Utvalget foreslår at ansvar for store deler av oppgavene som ligger til IMDi overføres til fylkeskommunene. Dette omfatter blant annet områder som veiledning av kommunene i integreringsarbeidet, utbetaling av tilskudd til kommunene, samt kompetanseutvikling og bosetting. Utvalget mener at oppgaveoverføringen gjør at det ikke er behov for et eget direktorat på området. Forslaget innebærer at oppgaver som dette kompetansemiljøet har i dag, overføres til et geografisk og politisk nivå som ikke har hatt ansvar for feltet tidligere. Kristiansand kommune ser at overføring av oppgaver fra staten på integreringsfeltet kan bygge opp om eksisterende ansvarsområder fylkeskommunen har, særlig når det gjelder utdanning og kompetanse. Dette kan styrke helhetlig innsats og koordinering. IMDI er imidlertid et lite miljø og risikoen for fragmentering av fagmiljøet må vurderes spesielt godt. Utvalgets vurdering og begrunnelse for hvorfor 11 fylkeskommuner bedre kan ivareta pådriverrollen for godt integreringsarbeid enn et nasjonalt direktorat med seks regionskontor fremkommer i liten grad.

Begrunnelsen for flytting av oppgaver er i stor grad knyttet til fylkeskommunens lokalkunnskap og nærhet til kommunene. Et godt og utviklende kompetansemiljø med lokal kunnskap og mulighet for dialog er viktig på dette feltet. Kristiansand kommune vil samtidig peke på at dette er et område hvor samarbeidet med storbyene også er svært avgjørende. Dette er ikke drøftet i rapporten.

Del III – Samferdsel

Forslagene til overføring av oppgaver knyttet til kjøp av togtjenester er ikke relevant for Kristiansand. Spørsmål om av oppgaver fra Statens vegvesen til fylkeskommunen overføring avklares i egen utredning. Vurdering av dette ligger derfor ekspertutvalgets mandat.

Del IV - Klima, miljø og naturressurser

I sin generelle vurdering trekker ekspertutvalget opp ulike prinsipper for forvaltning av klima og miljøpolitikken. Overføring av et større ansvar til fylkeskommunen innebærer at det kan åpnes opp for regionale ulikheter i forvaltningen på en del områder i klima- og miljøforvaltningen. Samtidig er mye av klima- og miljøfeltet underlagt nasjonale og internasjonale føringer og handlingsrommet er derfor snevert.

Innenfor noen av sektorlovene er forvaltningsansvaret delt mellom fylkesmann og fylkeskommune. Deler av naturforvaltningsfeltet ble overført fra fylkesmann til

fylkeskommunen 2010. Men øvrige deler av feltet ivaretas av fylkesmannen. Denne ordningen fungerer bra sett ut fra et naturforvaltningshensyn. I plansaker ivaretas friluftsliv, barn- og unges interesser, strandsonerhensyn og overordnet bolig-, areal- og transportpolitikk både av fylkesmannen og fylkeskommunen. Forslaget om en klarere fordeling av ansvarsområder hvor forvaltning og utvikling legges til fylkeskommunen mens klage, kontroll og tilsynsoppgaver beholdes hos fylkesmannen kan være en ryddig innfallsvinkel.

Med et tydeligere mandat kan fylkeskommunen bygge opp tilstrekkelig kompetanse på miljø og klimaområdet. Dette vil også styrke regional samfunnsutvikling gjennom økt lokal og regional forståelse og aksept for viktige miljøpolitiske mål og oppgaver. Regional og kommunal planlegging vil dermed styrkes som godt virkemiddel for samordning og avveining mellom ulike hensyn.

Tonivåinnsigelse for de fagområdene som ligger hos fylkesmannen i dag etter modell fra kulturminneområdet – dvs. et direktorat el. tilsvarende vil føre til en større likbehandling innen fagområdene. Utvalget foreslår at innsigelsesmyndigheten på klima og miljøområdet overføres til fylkeskommunen og at ansvaret for samordning av statlige innsigelser og megling i plansaker ligger til fylkesmannen. En slik rolledeling hindrer at megleren kommer i en dobbeltrolle ved å måtte megle om egne innsigelser.

Ekspertutvalgets anbefaling å beholde ansvaret som regional vannmyndighet i fylkeskommunene støttes. Kristiansand kommune viser til sin høringsuttalelse til endring av vannforskriften og naturmangfoldloven (by- og miljøutvalget sak 6/18), der det anbefales at vannforvaltningsplanene fortsatt skal behandles som regionale planer etter plan- og bygningsloven og at fylkeskommunene fortsatt skal ha en formell rolle i vannforvaltningsarbeidet.

Utvalget foreslår at myndigheten til å gi konsesjon til små vannkraftverk (1-10 MW) og stor vindkraft (over 1 MW/fem turbiner) legges til fylkeskommunene. Fylkeskommunene kan benytte seg av NVE i saksbehandlingen gjennom en avtalebasert ordning. Driftskonsesjon for mineralutvinning foreslås ivaretatt av direktoratet for mineralforvaltning som i dag. Utvalget støtter Nærings- og fiskeridepartementets forslag om å overføre ansvar for koordinering og behandling av søknader om akvakultur for tare til fylkeskommunene. Utvalget mener at fylkeskommunene bør ta en mer aktiv rolle ved å utarbeide regionale planer for bærekraftig utnytting av naturressurser. Planene må tillegges større vekt i konsesjonsbehandlingen og ved utforming av nasjonal politikk. Utbygging av småkraftverk og vindkraft er lite aktuelt i Kristiansand kommune. Fylkeskommunen har i dag ansvar for konsesjonsbehandling for oppdrett av laks og ørret. Dette er en liten næring på Agder. Akvakultur for tare er en voksende næring i Norge som har potensiale også i Kristiansand. Kristiansand kommune er usikker på om de små akvakulturfylkene, som Agder, er store nok til å utvikle et sterkt fagmiljø til å ivareta koordinering og behandling av søknader om akvakultur med tare/vannlevende planter.

Del V - Kultur og kulturminnevern

Utvalgets rapport bærer preg av at ingen av medlemmene har bakgrunn fra kulturfeltet. Det har blant annet ført til en overfladisk beskrivelse av feltet. Utvalget synes å være mer opptatt av hvordan kultur kan understøtte andre fylkeskommunale oppgaver, enn å bidra til en positiv utvikling på feltets egne premisser. Dette er et politikkområde hvor mange av storbyene i Norge er, og har vært, en viktigere regional utviklingsaktør enn fylkeskommunene. Rapportens beskrivelser av forvaltningsnivåenes roller i dag er derfor mangelfull på flere områder, og det drøftes i altfor liten grad konsekvenser av forslagene som fremmes.

Utvalget foreslår at finansieringsansvaret for så å si alle kunst- og kulturinstitusjoner som ikke ligger i Oslo, overføres til fylkeskommunene. Det betyr at institusjoner som Kilden Teater og Konserthus, Sørlandets Kunstmuseum, Vest-Agder-museet m.fl. ikke lengre skal motta årlig driftstilskudd fra Staten, men kun fra fylkeskommunen og vertskommunen. Utvalget gjør et forsøk på å begrunne dette forslaget ved å skille mellom «nasjonalt oppdrag» og

«*regionalt nedslagsfelt*». Denne inndelingen er svært problematisk, og utvalgets hovedkonklusjon om at det kun er hovedstadsinstitusjoner som har «nasjonalt oppdrag» er ikke i samsvar med gjeldende kulturpolitikk og allmenne oppfatninger i fagmiljøet. Rapporten drøfter og definerer i altfor liten grad hva som ligger i begrepet «nasjonalt oppdrag», og det blir derfor svært vanskelig å vurdere om dette bør tillegges den vekt som utvalget gjør i sine forslag.

Konsekvenser knyttet til Kulturrådets fagfellevurderinger¹ og kompetansebehovet på avgrensede fagområder bør utredes i lang større grad. Legitimiteten til Kulturrådets tildelinger er stor på grunn av den grundige fagfellevurderingen. Det er vanskelig å se for seg at man regionalt i et lite land kan videreføre et like sterkt faglig vurderingssystem. Det er en reell fare for at regionalisering vil medføre at tildelingene mister faglig legitimitet. Utvalget foreslår også at flere andre nasjonale kompetansemiljøer splittes opp og regionaliseres. Innenfor bibliotekfeltet vurderer Kristiansand det som nødvendig med ett forholdsvis stort, nasjonalt kompetansemiljø for å holde tritt med utviklingen. 11 mindre regionale miljøer vil ikke ha samme mulighet til å utvikle spisskompetanse som kan komme bibliotekene til gode.

Rapporten kommer med flere enkeltforslag som kan støttes, for eksempel at kriteriene for fordeling av spillemidler mellom fylkeskommunene endres slik at folketall og befolkningssammensetning tillegges høyere vekt. Utvalgets overordnede tilnærming til kulturfeltets ansvarsområder og oppgaver handler imidlertid primært om å få en sterkere fylkeskommune som skal gi «*kommunene [...] en langt sterkere faglig støttespiller i det kommunale kulturarbeidet.*» Erfaringsmessig bygger dette ikke opp om storbyenes rolle med betydelig regional utviklingskraft, særlig på kulturfeltet.

Regjeringen har tidligere fremmet flere av de samme forslagene som ekspertutvalget nå gjør i sin rapport. Stortingsflertallet sa da klart i fra om at «*endringer i ansvarsdelingen må vurderes grundig i ny kulturmelding og behandles i Stortinget i den forbindelse.*» Kristiansand kommune er enig i at den kommende kulturmeldingen er et langt bedre rammeverk for å vurdere oppgaver og ansvarsdeling, og vil advare mot at ekspertutvalgets forslag alene legger premissene for vurderinger på kulturfeltet.

Utvalget foreslår å delegerer flere oppgaver etter kulturminneloven til fylkeskommunene slik at førstelinjeoppgavene i hovedsak blir samlet hos fylkeskommunene (deriblant fartøyvern, statlige fredete eiendommer og kulturminneinteresser knyttet til planlegging). En følge av dette er at Riksantikvaren vil få en mer rendyrket direktoratsfunksjon, hvilket vurderes å være positivt.

Tilsvarende vil fordeling av tilskuddsordninger, som i dag håndteres av Riksantikvaren, legges til fylkeskommunene. Dette vil styrke regional kulturminneforvaltning, noe som kommunen vil kunne dra nytte av. En mulig ulempe kan knytte seg til fylkesvis fordeling av tilskudd. (Berdalsholmen dokk i Kristiansand har nasjonal spisskompetanse på reparasjon av klinkbygde stålskip mv. Via bevilgninger fra Riksantikvaren kommer det i dag skip hit fra hele landet hit. Det kan tenkes at noen fylkeskommuner velger å «styre» arbeidene til fartøyvernssentra/ verft i eget fylke. Dette vil kunne svekke det økonomiske grunnlaget for Berdalsholmen dokk. Tilsvarende vil kunne gjøre seg gjeldende for andre miljøer med spesialkompetanse på kulturminnvernområdet.) Oppsplitting av slike spesialisert fagkunnskap er ikke ønskelig.

Del VI - Helse og levekår

Kap. 18 Folkehelse

Kristiansand kommune vil understreke viktigheten av at fylkeskommunen har det regionale ansvaret som utviklingsaktør for et tverrsektorielt folkehelsearbeid.

---

¹ tottrinnsbehandling, der søknaden først vurderes av en saksbehandler som kommer med en anbefaling, før denne sendes til et fagutvalg satt sammen av medlemmer med bred kompetanse på det aktuelle området

Kapittel 19 - Spesialpedagogisk støtte til skoleelevene

Utvalget foreslår å overføre Statped's PPT oppgaver til fylkeskommunene. Rådmannen er usikker på dette forslaget og viser til rapport fra ekspertutvalget for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging, «Inkluderende fellesskap for barn og unge», som ble overlevert Kunnskapsdepartementet i mars 2018. Rapporten foreslår en rekke tiltak innenfor det spesialpedagogiske feltet, inkludert Statped. Rapporten må legges til grunn ved vurdering av overføring av Statped's PPT-oppgaver til fylkeskommunene.

Kapittel 20– Barnevern og og 21 Familievern

Utvalget foreslår å overføre det statlige barnevernsansvaret (Bufetat) til fylkeskommunene. I tillegg anbefaler utvalget at det iverksettes en utredning av om det samlede ansvaret (også kommunenes nåværende ansvar) skal overføres til fylkeskommunene. Dette bryter med et langvarig og pågående arbeid i Regjeringen (Barnevernsreformen) som gir kommunene økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet; sist Prop. 73 L (2016 – 2017) som ble behandlet i Stortinget i slutten av mars 2018. Etter Kristiansand kommune sin oppfatning er fylkeskommunene for små til å ha et faglig godt og differensiert institusjonstilbud på barnevernsfeltet. Det samme kan innvendes mot rekrutteringsgrunnlaget for fosterforeldre innenfor de enkelte fylkene. Utvalget går ut over sitt mandat når de anbefaler utredning av om også de kommunale barnevernsoppgavene skal overføres til fylkeskommunene. Fylkeskommunene er for langt fra barna og familiene og deres arenaer (barnehager, skoler, helsestasjoner m.m.) til å kunne ivareta dagens kommunale barnevernsoppgaver. Familievernet bør være organisert sammen med statlige barnevernsoppgaver som i dag.

Kapittel 22 - Spesialhelsetjenestene

Utvalget vurderer det dithen at målsettingen med innføring av foretaksmodellen ikke i tilstrekkelig grad er oppnådd når det gjelder likeverdige tjenester, ressursbruk og ansvarsforhold. På denne bakgrunn anbefaler utvalget at organiseringen av sykehusene vurderes på nytt. Kristiansand kommune mener at utvalgets vurderinger på dette området baserer seg på et svært begrenset grunnlag, slik det fremstilles i rapporten. Behovet for å vurdere foretaksmodellen må baseres på grundigere analyser også med utgangspunkt i fremtidig utfordringsbilde. Vider må en sikre et bredt kunnskaps- og erfaringsgrunnlag. Kommunalt perspektiv og samhandlingserfaringer fra nasjonalt, regionalt og lokalt nivå må tas særskilt hensyn til.

Del VII - Regional planlegging

Utvalget beskriver planlegging som verktøy for helhetlig samfunnsutvikling og redegjør kort for plan- og bygningslovens funksjon for samordning mellom sektorinteresser og forvaltningsnivå. Formålet med regional planlegging er å stimulere den fysiske, miljømessige, helsemessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i en region. Utvalget mener at flere av ansvarsområdene som foreslås overført til fylkeskommunen vil styrkes gjennom regional planlegging. Eksempler på dette er tilrettelegging for akvakultur, mineralutvinning og kraftutbygging, forvaltningen av trua arter og natur-typer og gjennomføringen av klimaloven og hensynet til klimatilpasning. Kristiansand kommune er enig i at planlegging etter plan- og bygningsloven er et viktig virkemiddel for samfunnsutvikling og avveining mellom bruk og vern av naturressurser. Regional planlegging er et viktig virkemiddel for å avveie hensyn på tvers av kommunegrensene og regionalisering av nasjonal politikk. Avveininger som krever lokalpolitisk skjønn bør imidlertid avklares gjennom kommunal planlegging. God regional planlegging forutsetter tett samarbeid med kommunene, staten og andre sentrale aktører i regionen. Det regionale planarbeidet er arbeidskrevende og bør derfor avgrenses til å omfatte de viktigste utfordringene som regionene står overfor. Dette kan komme til å stå i motsetning til ekspertutvalgets forslag på antall oppgaver som foreslås løst gjennom regional planlegging.

Marit Eik
planrådgiver

**Sak 49/18: Kommuneplan for Vennesla - høringsuttalelse til
kommuneplanens samfunnsdel og arealdel**

Dato 20. april 2018
Saksnr.: 201803259-3
Saksbehandler Marit Eik

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.05.2018

Kommuneplan for Vennesla - høringsuttalelse til kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Sammendrag

Vennesla kommune har sendt på høring forslag til ny kommuneplan for Vennesla 2018-2030 med høringsfrist 4.mai 2018. Samfunnsdelen og arealdelen er sendt på høring hver for seg. Rådmannen velger å fremme sak om høringsuttalelse til de to planene samlet. Uttalelsen forholder seg til det som berører kommunen direkte, aktuelle samarbeidsområder eller det som kan være av felles regional interesse.

De sju kommunene i Kristiansandsregionen har lang tradisjon på å samarbeide. Rådmannen mener kommuneplanens samfunnsdel for Vennesla et godt grunnlag for utvikling av Kristiansandsregionen.

Kommunene i Kristiansandsregionen samarbeider for å kunne inngå en byvekstavtale med staten. Beskrivelsen i utfordringer innenfor samferdsel, herunder veier, jernbane, gang- og sykkelveier, kollektivtilbud, kollektivknutepunkt og innfartsparkering i kommuneplanens arealdel danner et godt grunnlag for dialog om prioritering av tiltak i regionen. Den store boligarealreserven i Kristiansandsregionen, herunder i Kristiansand kommune og i Vennesla kommunes forslag til kommuneplanens arealdel, gir imidlertid utfordringer for reduksjon av personbiltrafikken og effekten av tiltak for gående, syklende og kollektivtrafikken. Sprett utbygging gir færre brukere av tiltakene.

Forslag til vedtak

1. [Kommuneplanens samfunnsdel for Vennesla gir et godt bilde over kommunens ambisjoner for utvikling fram mot år 2030 og et godt grunnlag for utvikling av Kristiansandsregionen](#)
2. [Kommunene i Kristiansandsregionen samarbeider for å kunne inngå en byvekstavtale med staten. Areal- og parkeringspolitikken, med lokalisering av boliger og arbeidsplasser nær opp til knutepunkt og områder med god busstilgang, er viktig for å oppnå den overordnede målsettingen om nullvekst for personbiltrafikken i regionen. Dette bør legges inn som en føring for arealpolitikken.](#)
3. [Som ledd i arbeidet mot nullvekstmålet anbefales Vennesla kommune, å endre innretningen på parkeringsbestemmelsene til å gjelde maksimum antall parkeringsplasser i sentrale deler av kommunen.](#)
4. [Formannskapet viser for øvrig til vurderingene i saken.](#)

Ragnar Evensen
Rådmann

Terje Lilletvedt
Teknisk direktør

Vedlegg:

1. Dokumentene i saken er tilgjengelig på Vennesla kommune sine hjemmesider:
<http://www.vennesla.kommune.no/kommuneplan.423145.no.html>

Bakgrunn for saken

Vennesla kommune har sendt på høring forslag til ny kommuneplan for Vennesla 2018-2030 med høringsfrist 4.mai 2018. Samfunnsdelen og arealdelen er sendt på høring hver for seg. Rådmannen velger å fremme sak om høringsuttalelse til de to planene samlet.

Kommuneplanens samfunnsdel

Formålet med revisjon av samfunnsdelen har vært å gå igjennom mål og strategier om er satt innen kommunens rolle for samfunnsutvikling, oppvekst, helse og omsorg, arbeidsgiver, ressursforvalter og forvaltningsorgan. Hovedområdene fra gjeldene kommuneplan videreføres.

- Levekår: likeverd, likestilling, kompetanse, utdanning, oppvekstsvilkår, folkehelse
- Utvikling: befolknings- og næringsutvikling

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder overordna mål for tjenesteområdene. For hvert av målene er det utarbeidet strategier.

Mål – samfunnsutvikling
○ Vennesla ønsker å være en pådriver for positiv utvikling av næringsliv, boområder og fritidsaktiviteter i regionen.
○ Kommunen skal bidra aktivt til økt næringsutvikling.
○ Bærekraftig utvikling skal legges til grunn for utvikling i Vennesla kommune.
○ Vennesla kommune skal være et trygt lokalsamfunn. Samfunnssikkerhet og beredskap skal inngå i den ordinære kommunale planleggingen.
○ Universell utforming skal inngå i kommunal planlegging.
○ Kommunen skal ha et differensiert bolig- og tomtetilbud.
○ Vennesla kommune skal ut ifra en kost/nytte vurdering bruke digitale løsninger der publikum, samarbeidspartnere og/eller ansatte er tjent med det.
○ Kommunen skal ha et bredt kultur-, idrett- og fritidstilbud.
Mål - oppvekst
○ Vennesla kommune har bredt tverrfaglige samarbeid med fokus på tidlig koordinert innsats.
○ Fremme likeverd og likestilling i et inkluderende felleskap for alle barn og unge.
○ Økt utdanningsnivå i befolkningen. Øke grunnskolepoeng - landsgjennomsnitt. Øke utdanningsnivå – landsgjennomsnitt.
○ En mest mulig hensiktsmessig og effektiv barnehage- og skolestruktur.
Mål – helse og omsorg
○ God tverrfaglig samhandling internt, interkommunalt og på tvers av tjenestenivå
○ Helhetlige og tverrfaglige helse- og omsorgstjenester.
○ Opptopping av helse- og omsorgstjenester for mennesker med rus- og psykiske lidelser med mål om å redusere forekomsten av angst, depresjon og rusmiddelproblemer.
○ Tidlig innsats og stadig fokus på folkehelse i alle enheter og seksjoner.
Mål – arbeidsgiver
○ Være en attraktiv arbeidsgiver som klarer å rekruttere nok arbeidskraft. Ha kvalifiserte og motiverte ansatte.
○ Det normale skal være fulle stillinger og ingen skal jobbe ufrivillig deltid. Ha en gjennomsnittlig stillingsprosent på minst 80 % for kommunen samlet.
○ Ha et sykefravær på max. 6 %.
○ Vennesla kommune ønsker at kommunens ansatte skal gjenspeile befolkningens sammensetning.
Mål – ressursforvalter
○ Vennesla kommune skal preges av god økonomistyring og økonomisk handlefrihet.
○ Vennesla kommune skal sikre en bærekraftig forvaltning av fellesskapets verdier.
Mål – forvaltningsorgan og lokaldemokrati
○ Korrekt og effektiv saksbehandling i henhold til forvaltningslovens bestemmelser og øvrig lovverk.
○ Vennesla kommune skal ha et aktivt lokaldemokrati.

Kommuneplanens samfunnsdel for Vennesla - mål og strategier

Kommunene i regionen har i fellesskap utarbeidet og vedtatt klimaplan for Knutepunkt Sørlandet (2009) og Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen (2014). Kommunene samarbeidet også tett med utarbeiding av regional plan for Kristiansandsregionen (2011) og samarbeidet om byvekstavtale for Kristiansandsregionen. Kommunene har også et betydelig samarbeid om tilrettelegging for friluftsliv gjennom Midt-Agder friluftsråd.

Disse planene er godt ivarettatt i kommuneplanens samfunnsdel, kapittel 4 som omhandler samfunnsutvikling. Planene inngår også som en del av de overordnede føringene for kommuneplanens arealdel.

Kommunene i Kristiansandsregionen samarbeider for å kunne inngå en byvekstavtale med staten. Areal- og parkeringspolitikken, med lokalisering av boliger og arbeidsplasser nær opp til knutepunkt og områder med god busstilgang, er viktig for å oppnå den overordnede målsettingen om nullvekst for personbiltrafikken i regionen og Norges forpliktelser i Parisavtalen om reduksjon av klimagassutslipp. Vennesla kommune ivaretar dette gjennom strategier om lokalisering av boliger og arbeidsplasser nær sentrum og kollektivtransport. Utfordringen er at kommuneplanens arealdel inneholder en betydelig boligarealreserve. Planen legger til rette for ca 5300 nye boenheter mens boligbehovet i planperioden (2030) er beregnet til 1500. Dette innebærer et overskudd på 3800 boenheter og en boligarealreserve for 40 år. Boligarealreserven er fordelt slik: Hægeland 387, Øvrebø 707 og Nedre Vennesla 4281. Sammenlignet med gjeldene kommuneplan er det innarbeidet 13 nye byggeområder, herunder områder for sprett boligbygging i LNF-områder, med plass til ca 1300 nye boenheter. Vennesla kommune begrunner den store boligarealreserven med ønske om å ha ett differensiert bolig og tomtetilbud.

Også Kristiansand kommune har avsatt en boligarealreserve for 40 år i sin kommuneplan. De øvrige kommunene i Kristiansandsregionen har også en betydelig boligarealreserve. Den store boligarealreserve i regionen skaper utfordringer i arbeidet med byvekstavtale og målsettingen om 0-vekst i personbiltrafikken. Det er vanskelig å oppnå sentral lokalisering av boliger og en utbyggingstakt som gjør det mulig å sikre god effekt av tiltak for gående, syklende og kollektivtrafikken busstilbud med en boligarealreserve som åpner for utbygging over alt samtidig. Sprett utbygging gir færre brukere av tiltakene.

Ambisjonene i byvekstavtalen med staten er at kommunene i samarbeid jobber for balansert vekst i kommunene med sentral lokalisering av boliger og arbeidsplasser med mange ansatte, styrking av kollektivtilbudet og økt tilrettelegging for gående og syklende. Beskrivelsen av utfordringer innenfor samferdsel, herunder veier, jernbane, gang- og sykkelveier, kollektivtilbud, kollektivknutepunkt og innfartsparkering danner et godt grunnlag for dialog om prioritering av tiltak i regionen.

Vest-Agder fylkeskommunen reviderer regional plan for Kristiansandsregionen i samarbeid med kommunene i regionen. Målsettingen med planarbeidet er å innarbeide 0-vekstmålet for personbiltrafikken og tilpassinger til klimaendringene.

En restriktiv parkeringspolitikk er et sentralt virkemiddel i for å nå målsettingen om 0-vekst i personbiltrafikken. Kristiansand kommune har valgt ved revisjonen av kommuneplanen i 2011 å fastsette maksimum antall parkeringsplasser for bolig og næringsbebyggelse i ulike deler av kommunen. Vennesla kommune anbefales tilsvarende tilnærming.

Kristiansand kommune har valgt å videreføre næringsplan for Kristiansandsregionen ved etableringen av Business Region Kristiansand (bystyresak 46/17). Ambisjonen er at Kristiansandsregionen skal fremstå som en vekstkraftig kompetanseregion gjennom en offensiv og helhetlig næringsstrategi, hvor næringsarbeidet skal få en tydeligere, sterkere og mer synlig posisjon. Bystyret i Kristiansand vedtok, ved etablering av Business Region Kristiansand, å invitere nabokommuner til samarbeid.

Oppfølging av strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen inngår i Vennesla kommune sin strategi for økt næringsutvikling. Befolknings- og *næringsutvikling* er definert som en av to hovedutfordringer i kommuneplanens samfunnsdel. Målsettingen om å bidra til økt næringsutvikling samsvarer godt med målsettingene i Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen, hvor hovedmålet er at Kristiansandsregionen skal ha høy vekst sammenlignet med andre storbyregioner. Samfunnsdelens strategier, rettet mot å skape vekst i Vennesla, stemmer også godt overens med de satsingsområder som ligger til grunn for Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen. Det samme gjelder prioritering av nærings saker i den kommunale saksbehandlingen, næringsutvikling nær sentrum og kollektivtransport, og tett samarbeid med næringsforeningene i kommunen.

Tilrettelegging for utvidelsesmuligheter og gode rammevilkår for eksisterende virksomheter, herunder tilrettelegging for nye næringsarealer knyttet til forventning om vekst i antall arbeidsplasser vurderes som viktig for å være attraktiv som tilrettelegger for næringsutvikling i hele Kristiansandsregionen. Lokalisering av nye næringsområder langs overordnet veinett og tilgjengelighet med kollektivtransport samsvarer godt med øvrige lokaliseringssprinsipper i regionen. Avsetting av nytt næringsområde på Støleheia til datalagrings senter representerer en viktig og fremtidsrettet næring for Kristiansandsregionen.

Det fremkommer av høringsutkastet at oppfølgingen av kommuneplanens samfunnsdel gjennom konkrete tiltak skal skje gjennom årlig budsjett og økonomiplanbehandling, som er kommuneplanens handlingsdel. Vennesla kommune inviteres til et tettere strategisk samarbeid/partnerskap med Business Region Kristiansand, herunder samarbeid om felles prosjekter/tiltak for å utvikle fremtidens næringsliv i Kristiansandsregionen. En koordinert innsats vil bidra til å sikre en robust og bærekraftig vekst og verdiskaping i hele landsdelen.

Klimaplan for Knutepunkt Sørlandet (2009) ble evaluert i 2017 og følges opp i klimaveikart for Agder, for Region Kristiansand. I kommuneplanens samfunnsdel har Vennesla kommune mål om at *bærekraftig utvikling* skal legges til grunn for utviklingen i kommune og strategi om *å søke å gjennomføre tiltak innenfor klima og miljø i tråd med Klimaveikart Agder for Region Kristiansand*.

Klimaplan for Knutepunkt Sørlandet (2009) ble evaluert i 2017, og det ble konkludert med at kommunene i Region Kristiansand, i det videre klimaarbeidet, vil følge opp anbefalingene i Klimaveikart Agder, som ferdigstilles i løpet av 2018. Klimaveikartet fokuserer på følgende fire tema: transport; bygg; mat og landbruk; og industri. I kommuneplanens samfunnsdel har Vennesla kommune mål om at *bærekraftig utvikling* skal legges til grunn for utviklingen i kommune og strategi om *å søke å gjennomføre tiltak innenfor klima og miljø i tråd med Klimaveikart Agder for Region Kristiansand*. Kristiansand kommune støtter denne tilnærmingen.

Vennesla kommune har flere viktige friluftsområder, som også benyttes av befolkningen fra nabokommunen (turstier gjennom Skråstadheia, Fjellmannsveien, skiutfartsområdene på Lauvås, Naspe, Moseid og Sandrip, sykkelrute 3 og padlearealer ved Gåseflå). I kommuneplanens arealdel legger Vennesla kommune opp til å sikre disse friluftsområdene mot nedbygging. Kommunen har også ønsker om å utvide og binde sammen løypenettet og å knytte de nye boligområdene til ski- og turløypenettet. Dette er positivt for regionalt friluftsliv, nærfriluftsliv og folkehelse. Det anbefales at utfartsområdene vises med hensynsone friluftsliv og at korridorene vises med hensynsone friluftsliv eller gis arealformål grønnstruktur.

Marit Eik
planrådgiver

Sak 50/18: Clarion Ernst Hotel - Klage på vedtak om tildeling av prikker

Vedlegg

Forhåndsvarsel etter merknad i kontrollrapport

kontrollrapport ernst.pdf

Fwd_ Tilbakemelding - Skjenkekontroll 25-26.11 hos Clarion Hotel Ernst.pdf

SV_ Tilbakemelding - Skjenkekontroll 25-26.11 hos Clarion Hotel Ernst.msg

Forslag til vedtak om tildeling av prikker - Clarion Ernst Hotell

Vedtak , 24012018, Sak 4/18, Forslag til vedtak om tildeling av prikker - Clarion Ernst Hotell

Vedtak om tildeling av prikker etter brudd på alkoholloven

Klage på vedtak om tildeling av prikker etter brudd på alkoholloven

Utdrag fra Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv.pdf

Dato 19. april 2018
Saksnr.: 201205668-60
Saksbehandler Henrik Vedum

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.05.2018

Klage på vedtak om tildeling av prikker – Clarion Ernst Hotel

Sakens bakgrunn

Den 26.11.2017 mellom klokken 23.40 og 00.30 ble det gjennomført en skjenkekontroll ved Clarion Ernst Hotel. I kontrollskjemaet ble det merket av for overtredelse av reklameforbudet, jf. lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. av 2. juni 1989 nr. 27 (alkoholoven) § 9-2.

Fra kontrollrapporten viser tre vedlagte bilder ulike fremhevninger av alkohol ved Clarion Ernst Hotel.

Den 28.11.2017 sendte kommunen over forhåndsvarsel til Clarion Ernst Hotel om mulig prikktildeling hvor kontrollrapporten var vedlagt. Den 05.12.2017 mottok Kristiansand kommune tilsvaret på forhåndsvarselet. Etter å ha mottatt tilsvaret, ble dette presentert for kontrollørene som avga sitt svar 09.01.2018, som ble oversendt til bevillingshaver samme dag.

Den 11.01.2018 innstilte Kristiansand kommune forslag om tildeling av en – 1 – prikk for overtredelse av alkoholoven § 9-2 til kontrollutvalget for slags- og skjenkebevillinger. Kontrollutvalget for slags- og skjenkebevillinger traff vedtak med 3 mot 2 stemmer at kommunen ikke skulle tildele vedtak om prikker for overtredelse av alkoholoven § 9-2. Stemmegivningen ble ikke grunnlagt. Kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger er kun et rådgivende organ.

Den 15.02.2018 sendte Kristiansand kommune vedtak om tildeling av en – 1 – prikk, jf. alkoholoven § 9-2 til bevillingshaver, og mottok klagen 12.03.2018. Kristiansand kommune er kommet til under tvil at klagen er inngitt rettidig, jf. forvaltningsloven § 30.

Kommunens vurdering

I klagen mener bevillingshaver at drinken daiquiri må få lov å hete det det heter, uansett om drikken inneholder alkohol eller ikke. I draktreklamedommen som senere er innarbeidet i alkoholforskriften § 14-1, er reklame for alkoholholdig drikk forbudt. Forbudet gjelder også om det ikke benyttes alkohol i drinken. Bruk av vare- eller firmamerke eller kjennetegn for alkoholholdig drikk, forutsatt at en ikke uvesentlig del av dem reklamen henvender seg til må antas å ville oppfatte den som reklame for alkoholholdig drikk.

Videre i klagen kommenteres og en sak fra Bergen hvor navnet på et utested ble tillatt selv om det inneholdt navn på alkohol. Navn på et utested er et egennavn og kommer ikke inn under reklameregelen.

Slik Kommunen ser det, er det ikke kommet inn nye momenter i saken som har betydning for vedtaket. Det anbefales at vedtaket opprettholdes og at saken oversendes Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder.

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune opprettholder vedtak av 26.01.2018.
2. Saken oversendes Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Ragnar Evensen
Rådmann

Eva Berglund Åsland
Organisasjonsdirektør

Vedlegg:

Forhåndsvarsel av 28.11.2017

Kontrollrapport av 26.11.2017

Tilsvare fra bevillingshaver av 05.12.2017

Utfyllende merknader fra kontrollørene av 09.01.2018

Forslag til vedtak om tildeling av prikker av 11.01.2018

Vedtak om tildeling av prikker av 15.02.2018

Klage på vedtak om tildeling av prikker av 06.03.2018

Sak 51/18: Klage på vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, org.nr. 992 003 308 - All Inn

Vedlegg

Skjenkekontroll 01.12.2017.pdf

Forhåndsvarsel - utført kontroll

tilsvar.pdf

Redegjørelse_201603925-34.pdf

skanner kristiansand.kommune no_20180111_141750.pdf

All Inn

skanner Kristiansand kommune no_20180111_141750.pdf

Tilsvar til kontrollrapport i sak 201700011-334 skjenkesak

Tilsvar kontrollrapport

Forslag til vedtak om tildeling av prikker - All Inn

Vedtak , 24012018, Sak 8/18, Forslag til vedtak om tildeling av prikker - All Inn

Vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, Org.nr. 992 003 308 - All Inn

SV_ Deres ref. _ 201603925-47 _ 48

Klage i sak 201603925-48.pdf

Utdrag fra Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv.pdf

Dato 19. april 2018
Saksnr.: 201603925-56
Saksbehandler Henrik Vedum

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.05.2018

Klage på vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, org.nr. 992 003 308 - All Inn

Sakens bakgrunn

Natt til 01.12.2017 klokken 00.30 ble det gjennomført kontroll av utestedet All Inn. I rapporten fra kontrollen fremgår det blant annet at kontrollørene ikke fikk utført kontrollarbeidet på grunn av en vakt ved utestedet hindret den kommunale kontrollen. Det vises for øvrig til kontrollrapporten i sin helhet.

Den 11.12.2017 sendte Kristiansand kommune forhåndsvarsel om vedtak for tildeling av prikker til Comer AS. Kristiansand kommune mottok forespørsel til forhåndsvarselet av PSS Securitas 21.12.2017 hvor det spørres om hva som er hindring av kommunal kontroll og det ble bedt om forlenget frist. Henvendelsen er ikke besvart, men av sakens gang har Kristiansand kommune tatt brevet til orientering.

Den 09.01.2018 ba Kristiansand kommune kontrollørene om å utdype hendelsesforløpet fra 01.12.2017 klokken 00.30, og mottok svar samme dag. Utdypningen fra kontrollørene ble sendt Comer AS til uttalelse 12.01.2018 med frist for tilsvarende 16.01.2018. Kristiansand kommune mottok tilsvarende fra Comer AS representert av advokatfirmaet Torstrup v/advokat Andreas Erdal 16.01.2018.

Saken var til behandling i kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger 24.01.2018, hvor administrasjonens innstilling ble nedstemt med 3 mot 1 stemmer. Kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger er kun et rådgivende organ, og har ingen påvirkningsmulighet på vedtaket.

Den 22.02.2018 traff Kristiansand kommune vedtak om tildeling av prikker for hindring av kommunal kontroll, som ble oversendt bevillingshaver, jf. lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. av 2. juni 1989 nr. 27 (alkoholoven) § 1-9, jf. forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. av 8. juni 2005 nr. 538 (alkoholforskriften) § 10-3 første ledd, jf. § 10-2 første ledd. Kristiansand kommune mottok klage fra Comer AS representert av advokatfirmaet Torstrup v/advokat Andreas Erdal 16.03.2018. Klagen ble inngitt rettidig.

Comer AS har lagt ned påstand om at vedtak av 22.02.2018 skal oppheves.

Kommunens vurdering

Kommunen har gått gjennom klagen fra Comer AS. I klagen bestrides det faktiske grunnlaget som Kristiansand kommune har lagt til grunn for vedtaket.

Vurderingen av hvordan faktum skal legges til grunn, beror på graden av sannsynlighetsovervekt (beviskravet) som kreves, og avgjøres ut fra bevisenes styrke.

Bevistemaet i foreliggende sak er om de faktiske forhold som er beskrevet i saksutredningen kan subsumeres under bestemmelsen om overtredelse av «hindring av kommunal kontroll», jf. lov om omsetning av alkoholholdig drikk mv. av 2. juni 1989 (alkoholloven) § 1-9, jf. forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. av 8. juni 2005 nr. 538 (alkoholforskriften) § 10-3 første ledd.

Beviskravet

Det første spørsmålet i det følgende er hvilken sannsynlighetsovervekt som skal legges til grunn i vurderingen.

Ordlyden i alkoholloven § 1-9 angir ingen føringer for hvilke beviskrav som kreves ved overtredelse ved hindring av kommunal kontroll. Alkoholforskriften angir heller ikke hvor terskelen for beviskravet ligger. I prop.58 L (2014-2015) s. 39 flg. tar helse- og omsorgsdepartementet stilling til hvilket beviskrav som gjelder ved inndragning av skjenkebevilling. Ved innføringen av prikktildelingssystemet gikk departementet bort fra det som Sivilombudsmannen tidligere har pekt på at inndragning av skjenkebevillingen er å anse som straff, og som la til grunn at det kreves kvalifisert sannsynlighetsovervekt ved inndragning av skjenkebevilling. Departementet uttaler at beviskravet er alminnelig sannsynlighetsovervekt i inndragningssaker. Etter hva kommunen forstår må alminnelig sannsynlighetsovervekt også gjelde ved tildeling av prikker, da det er disse som danner grunnlaget for eventuell inndragning. Videre vil det nødvendigvis være klar sammenheng mellom prikktildelingsvedtaket og et eventuelt inndragningsvedtak.

Bevisenes styrke

Hovedregelen om bevis er fri bevisbedømmelse. I foreliggende sak ligger det uttalelser fra kommunens kontrollører fra kontrollen 01.12.2017 og bevillingshaver med partsmedhjelpere. Spesielt knytter dette seg til uttalelser fra PSS Securitas som har vaktholdet ved utestedet All Inn.

I vurderingen kan ikke kommunen ta hensyn til utsagnene alene (bevisene), men må også bygge på disse i kombinasjon med «alminnelige erfaringssetninger», se Kolflaath, Eivind, «Bevisbedømmelse – sannsynlighet eller fortellinger», *Jussens Venner* (2004) s. 279.

Kontrollørenes oppgaver følger av alkoholloven § 1-9. Legitimiteten av prosessen til kontrollvirksomheten er styrket i blant annet alkoholforskriften § 9-5, hvor kontrollen av skjenkesteder skal gjennomføres med minst to kontrollører. Hensynet bak regelen er åpenbart at kontrollaktiviteten ikke skal være vilkårlig og sørge for at uttalelsene til kontrollørene er samstemte, samt sørge for at beviskravet er oppfylt.

Videre har ikke kontrollørene egeninteresse av å finne forhold hvor bevillingshaver objektivt overtrer bestemmelser i alkohollovgivningen. Derimot har bevillingshaver naturligvis egeninteresse å motstride et prikktildelingsvedtak. All Inn er primært et utested hvor store deler av omsetningen skjer ved omsetning av alkoholholdig drikk, og en eventuell inndragning av bevillingen kan ramme skjenkestedet økonomisk og deres virksomhet med grunnlag i prikktildeling. Fra korrespondansen bemerker Kristiansand kommune også at PSS Securitas har involvert seg en god del i saken, da det er de som har hatt vaktholdet ved All Inn til tross for at vedtaket retter seg mot bevillingshaver.

På bakgrunn av det foreliggende fastholder Kristiansand kommune det som mer sannsynlig at skjenkestedet All Inn har overtrådt alkoholloven § 1-9, jf. alkoholforskriften § 10-3 første ledd, enn at de ikke har gjort det.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet opprettholder kommunens vedtak av 22.02.2018
2. Formannskapet oversender klagen til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Ragnar Evensen
Rådmann

Eva Berglund Åsland
Organisasjonsdirektør

Vedlegg:

Kontrollrapport av 01.12.2017

Forhåndsvarsel av 11.12.2017

Tilsvar fra bevillingshaver 21.12.2017

Forespørsel fra bevillingshaver og PSS Securitas av 21.12.2017

Utfyllende rapport fra kontrollørene av 09.01.2018

Oversendelse av utfyllende opplysninger til bevillingshaver av 12.01.2018

Vedlegg til oversendelse av 12.01.2018

Tilsvar fra bevillingshaver av 16.01.2018

Vedlegg til tilsvar av 16.01.2018

Forslag til vedtak om tildeling av prikker til kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger av 11.01.2018 (riktig dato er etter mottatt tilsvar av 16.01.2018)

Vedtak fra kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger av 24.01.2018

Vedtak om tildeling av prikker av 22.02.2018

Oversendelse av klage 15.03.2018

Klage på vedtak om tildeling av prikker av 15.03.2018

Sak 52/18: Klage på vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, org.nr. 992 003 308 - All Inn

Vedlegg

all inn.pdf

Forhåndsvarsel etter merknad ved utført kontroll

Tilsvar All Inn .msg

Tilsvar - 201603925-25.pdf

sendt kontrollørens kommentarer

Kontrollrapport 201603925 08112017.msg

Kommentar - tilsvar kontrollrapport 201603925-25_08112017.pdf

Vedtak , 24012018, Sak 6/18, Forslag til vedtak om tildeling av prikker -All Inn

Vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, Org.nr. 992 003 308 - All Inn

SV_ Deres ref._ 201603925-47 _ 48.msg

Klage i sak 201603925-47.pdf

Utdrag fra Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv.pdf

Dato 19. april 2018
Saksnr.: 201603925-57
Saksbehandler Henrik Vedum

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.05.2018

Klage på vedtak om tildeling av prikker - Comer AS, org.nr. 992 003 308 - All Inn

Sakens bakgrunn

Den 8. oktober 2017 mellom klokken 00.35 og 01.10 ble det gjennomført skjenkekontroll på utestedet All Inn. Den 10. oktober 2017 sendte Kristiansand kommune ut forhåndsvarsel om tildeling av prikker til Comer AS, jf. forvaltningsloven § 16. På vegne av Comer AS, sendte PSS Securitas 24. oktober 2017 tilsvaret på forhåndsvarselet. Kontrollørene har lest gjennom tilsvaret fra PSS Securitas og kommentert dette i brev av 30. oktober 2017. Kontrollørenes kommentarer ble deretter sendt til Comer AS, og fikk på ny tilsvaret fra PSS Securitas 19. november 2017. For sakens bakgrunn vises det til dokumentene i sin helhet.

Saken var til behandling i kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger 24.01.2018, hvor administrasjonens innstilling ble nedstemt med 3 mot 2 stemmer, med leders dobbeltstemme. Kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger er kun et rådgivende organ.

Kristiansand kommune traff den 22.02.2018 vedtak om tildeling av åtte – 8 – prikker, jf. forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. av 8. juni 2005 nr. 538 (alkoholforskriften) § 4-1 andre ledd.

Den 15.03.2018 mottok Kristiansand kommune klage fra bevillingshaver v/ Advokat Andreas Erdal, hvor det ble lagt ned påstand om å oppheve vedtaket av 22.02.2018.

Kommunens vurdering

Kommunen har gått gjennom klagen fra Comer AS. Det anføres at vedtaket bygger på feil faktagrunnlag.

Kristiansand kommune har lagt stor vekt på kontrollørenes uttalelser i saken, som knytter seg til bevisenes styrke.

Kontrollørenes oppgaver følger av alkoholoven § 1-9. Legitimiteten av prosessen til kontrollvirksomheten er styrket i blant annet alkoholforskriften § 9-5, hvor kontrollen av skjenkesteder skal gjennomføres med minst to kontrollører. Hensynet bak regelen er åpenbart at kontrollaktiviteten ikke skal være vilkårlig og sørge for at uttalelsene til kontrollørene er samstemte, samt sørge for at beviskravet er oppfylt.

Videre har ikke kontrollørene egeninteresse av å finne forhold hvor bevillingshaver objektivt overtrer bestemmelser i alkohollovgevingen. Derimot har bevillingshaver naturligvis egeninteresse å motstride et prikktildelingsvedtak. All Inn er primært et utested hvor store deler av omsetningen skjer ved omsetning av alkoholholdig drikk, og en eventuell

inndragning av bevillingen kan ramme skjenkestedet økonomisk og deres virksomhet med grunnlag i prikktildeling.

Kristiansand kommune har i vedtaket vurdert om vilkårene for overtredelse av bistandsplikten var oppfylt. Det første spørsmålet var om gjesten var ute av stand å ta vare på seg selv. Slik kontrollørene har uttalt, sank gjesten sammen på fortauet. På det tidspunktet fant Kristiansand kommune at gjesten var ute av stand til å ta vare på seg selv. I tillegg fant Kristiansand kommune det sannsynliggjort at gjesten også fremsto som hjelpeløs. Det er viktig å fremheve at det er tilstrekkelig at personen *fremstår* som hjelpeløs, og at overtredelsestidspunktet skjedde når vekten gikk tilbake til innslippskøen. Når det skjedde inntrådte den objektive bistandsplikten til bevillingshaver, jf. forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. av 8. juni 2005 nr. 538 (alkoholforskriften) § 4-1 andre ledd.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet opprettholder vedtak av 22.02.2018.
2. Formannskapet oversender klagen til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder.

Ragnar Evensen
Rådmann

Eva Berglund Åsland
Organisasjonsdirektør

Vedlegg:

Kontrollrapport av 10.10.2017

Forhåndsvarsel av 12.10.2017

Oversendelse av tilsvare fra bevillingshaver 26.10.2017

Tilsvare fra PSS Securitas av 24.10.2017

Utfyllende kommentarer fra kontrollørene av 30.10.2017

Oversendelse av kommentarer til bevillingshaver av 03.11.2017

Oversendelse av tilsvare fra bevillingshaver av 23.11.2017

Tilsvare fra PSS Securitas av 21.11.2017

Innstilling til kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger av 10.01.2018

Forslag til vedtak om tildeling av prikker fra kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger av 24.01.2018

Vedtaket om tildeling av prikker av 22.02.2018

Oversendelse av klage fra bevillingshaver av 15.03.2018

Klage på tildeling av prikker av 15.03.2018